

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

725.091

Hely

Idő

"1909"

Személy

Szerző

Cím Fejlődő Budapest

Forrás: Pesti napló

Bp.

1909

1/30

(Idő)

(Köt. v. f.)

A fejlődő Budapest.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 29.

Pompás látvány: esztendőről esztendőre figyelni a magyar főváros diadalmas növekedését, hatalmas fejlődését és szinte napról napra megállapítani, hogy azokon a helyeken, ahol nemrégén még fű zöldült, kukorica nőtt vagy terebélyes akácia bólogatott, ma már impozáns paloták állanak sorfalat. Nem is olyan öreg emberek, ha végigmennek Budapest utcáin, meg nem állhatják megjegyezni:

— Itt szemétdomb volt tíz éve, itt a teleknek négyszögüléért két forintot se adtak husz évvel ezelőtt . . .

Csakugyan, ha futólagosan végigtekintünk Budapest fejlődésén, szédületes az a haladás, amit látunk. A hetvenes évek elején ott, ahol ma a Nemzeti Színház van, tehát a Kossuth Lajos-utca kezdetén apró kis kalyibák álltak: itt már külváros volt, piszkos, szűk és veszedelmes. Később terjedt a város, de még nem öreg ember annak az Erzsébet-köruti háznak a tulajdonosa, amely az egyetlen nagy ház volt a köruton: kétemeletes. Mondták is neki akkor:

— Minek ide ilyen nagy ház? Kétemeletes!

Ma az egyetlen kétemeletes ház az Erzsébet-köruton és törpének látszik a három és négyemeletes paloták között. Aztán a „Csikágó”, a városnak a Damjanich-, Rottenbiller-utcák, Thököly-ut és Aréna-ut közötti része, amely a régi szemétdombok helyén igazán néhány esztendő alatt épült. Csupán Buda maradt meg legnagyobb részében olyannak, amilyen évtizedeken keresztül volt. Épültek ugyan itt is új házak, különösen villák és nyaralók, de egy egészen új városrész keletkezéséről, amilyen Pesten egynehány támadt, Budán szó sem volt.

Nem is lehetett. A régi kis házak egyszerre tűnedezni kezdtek, kiépült jó részben a budai körut, de az új házak mindig a régi házak helyén épültek. Buda megújódott, de nem támadtak új részei.

Annál inkább érdekes és annál inkább meglepő az a nagy gyorsaság, amellyel most Budán egy egészen új városrész keletkezett. A Lágymányos ez a tökéletesen új rész. Tíz esztendője még szemétdomb, ma már lejjebb a kelenföldi vasúti állomás felé veteményes kertek és szántóföldek. A Lágymányos a Ferenc József-híd budai hídfőjénél kezdődik, a Gellérthegy lábánál s a Kis-Gellérthegy, a Sashegy s a Duna között terül el. Az egyetlen közel fekvő része Budának, amely szabadon fejlődhetik a síkságon messzire. A Ferenc József-híd közelében már tíz esztendővel ezelőtt megkezdődött az építkezés és hogy mi volt ott azelőtt, még most élesen jelzi a hiddal szemközt fekvő rozoga kis földszintes viskó, amelynek falán iromba betükkel sötétlik a felírás: Korcsma a régi szemétdombhoz.

Hét éve, hogy szóba került az a terv, hogy az új műgyetemet a Lágymányosra építik. A tervből csakhamar valóság lett, megkezdték az új műgyetem építkezését s itt kezdődik az új városrész fejlődése.

A telkek ára egyszerre fölemelkedett s rohamosan kezdődött az építkezés. A hidnál kezdődő Fehérvári-ut gyönyörű palotákkal van tele, mellékutcai támadtak néhány hónap alatt, amelyek szob-

ok sok pesti főutcánál s a Gellérthegy lejtőjén nagyszerű villákra esik a kilátás. Az új műgyetem már csaknem teljesen elkészült, a jövő tanévben már meg is nyílik s amit pusztaságba kezdtek építeni, mire fölépült, már nagyszerű paloták környékezik. A műgyetem rengeteg helyet foglal el. Egész telep, van vagy tíz épülete, a Dunára néző impozáns fronttal és ahol véget ér a hatalmas épületcsoport: fű zöldül, mezei virág virít és vállára vetett puszkával jár a csósz.

Negyed óra csak a Fővám-tértől, Pest egyik legforgalmasabb pontjától s itt még házörző kutyát látunk, amely leláncolva ugat meg bennünket és morogva bujik el odujába. És a házörző kutya odujától harminc lépésnyire: ismét egy hatalmas bérpalota. Széles ablakai, kiugró erkélyei, falára faragott cífraságai nagyszerű látványt nyújtanak, de ha a palota szomszédságába nézünk, ott látunk egy embert, aki nyugodtan gyomlálja a veteményes kertjét.

A születő város ez itt, a réteken, a veteményes kerteken, a szántóföldeken épülő város. Itt nincs multja a helynek, mint Buda egyéb részein, itt nem kísértének dicsőséges és szomorú idők föl-följuló emlékei, ez új hely, szemétdombok és szántóföldek helye. A házak is, amelyek itt épültek, nem a dolyfős parvenük benyomását teszik, mint máshol, a régi Budán, ezek új urai egy új helynek: elsők és alapítók. Még a legújabb térképen is hiába keresnők egyes utcák neveit, nincsenek ott. Ezek azóta támadtak, néhol egy egész kiépített utca, néhol három ház, néhol csak egy, de valamennyi mutatója a jövődönnek. A pusztaság tűzfal mered felénk: várja a mellé épülő házat, de most egyelőre még kukorica nő a telken. Amott egy magas kis viskó állt

virágzó akácfaék, de körülötte mindenfelé épülő házak, szabályosan, úgy hogy esztendőre már ragyogó utca lesz belőlük.

Az utcák nagy része még kövezve sincsen. Ászszonyok és férfiak török a követ az utcákon, egyelőre még makadám a kocsit, sőt a gyalogut is, de nem tarthat így sokáig. A paloták aszfaltot követelnek.

Az bizonyos, hogy a Boráros-téri hid építése már nem húzódhatik nagyon sokáig. A Lágymányoson olyan hatalmas városrész támadt, amelyet össze kell kötni Pesttel, mert a Ferenc József-hid már most sem elegendő. A Boráros-téri hid építésétől függ, hogy a Lágymányos néhány esztendő alatt egészen az összekötő vasuti hidig, illetve a Csepel-szigetig fejlődjék.

Egy-két esztendő alatt az új városrész karaktere is ki fog fejlődni. Most még bizonytalan, most még nem lehet tudni mi lesz belőle. Azok a házak, amelyek itt épültek, a legmodernebbül vannak berendezve s a lakások éppen olyan drágák bennük, mint Pest akármelyik előkelő utcájában. Most legnagyobb részben jómódu emberek, lakóhelye az új városrész. A Gellérthegy lejtőjén műtermek vannak, néhány év alatt egész művészkolónia fejlődött itt. Most, hogy idekerült az új műegyetem, sok lesz a diák is. A műegyetem háta mögött éppen most készült el egy bérkaszárnya, hatalmas, háromemeletes épület, — természetesen még rét veszi körül minden oldalról — amely elüt a többi művészi épülettől. Ez már a diákok számára készült. Szegényebb embereknek, akik bérebe adnak egy szobát, hogy könnyebben tudják fizetni a házbért. Meglehet, hogy a diákok fogják karakterizálni az új városrészt, egyelőre azonban nem hisszük, hogy meg tudnák fizetni az itteni lakásbéreket. Meglehet azonban, hogy adigra egészen másképpen fog alakulni a helyzet; jósolni igazán semmit sem lehet, mert éppen olyan gyorsan, ahogyan ezek a nagyszerű paloták támadtak, támadnak majd az aprószobás bérkaszárnya is. Ez a városrész most születik, de már így, ahogyan, diadalmas bizonyosága a magyar főváros rohamos fejlődésének.